

Wij zijn
Jeugdbescherming
west,
aangenaam!

Praktijkverhalen van www.jbwestblogt.com

oktober 2016 - februari 2018

Ieder kind blijvend veilig

Onze missie

Ieder kind blijvend veilig, dat is onze opdracht. Wij doen dat 7 x 24 uur voor kinderen in de meest complexe situaties. Onze aanpak richt zich op het creëren van een duurzaam veilige basis voor het kind. Door goed samen te werken met het kind, de ouders, hun netwerk en de betrokken hulpverleners doorbreken we bestaande problematische gezinspatronen. Wij werken methodisch en we leren en reflecteren doorlopend op ons handelen.

Onze visie

Kinderen moeten veilig kunnen opgroeien, zich ontwikkelen en, als er sprake is (geweest) van crimineel gedrag van het kind, zorgen wij ervoor dat nieuw crimineel gedrag voorkomen wordt. Wij bouwen met het kind, de ouders, het netwerk en de betrokken professionals aan duurzame veiligheid door het maken van veiligheidsafspraken, altijd vanuit een *gezinsgericht perspectief*. Dat betekent dat wij goed kijken naar het hele gezin en daarbij gezinspatronen samen analyseren, aanpakken en doorbreken.

Om een duurzaam veilige basis te bereiken volgen wij de veiligheid voortdurend. Wij hebben specifiek aandacht voor het herkennen van seksueel misbruik, het effectief interveniëren bij complexe scheidingen en het borgen van cliëntparticipatie. We zetten onze expertise in om *maximaal waardewerk* te verrichten en verspilling te voorkomen. Onder waardewerk verstaan we alles wat bijdraagt aan de blijvende veiligheid van het kind.

Wij zijn een onderdeel van de veiligheidsketen en werken samen met de wijk- en jeugdteams. We vinden het voor het realiseren en vasthouden van de veiligheid belangrijk dat het jeugdteam als procesregisseur voor het geheel betrokken blijft tijdens onze interventie. Wij delen onze expertise actief zodat we gezamenlijk op tijd zicht hebben op de veiligheid van kinderen en escalaties voorkomen worden. Daarnaast adviseren wij de gemeenten over passend zorgaanbod. Dat doen wij vanuit de overtuiging dat door vroeg ingrijpen met de juiste interventie onveilige situaties voor kinderen voorkomen worden.

Inhoudsopgave

Onze jeugdbeschermers doen betekenisvol en intensief werk. Zij moeten zich veilig en vitaal voelen bij het uitvoeren van hun werk. Daarom zorgen wij voor *optimale ondersteuning*, begeleiding, opleidingen, tijd voor reflectie en beschikbaarheid van specialistische expertise.

Het is onze ambitie om te werken met meerjarige inhoudelijke en *financiële afspraken* met de gemeenten waar wij nu actief zijn.

Wat als zorg niet op maat beschikbaar is?	5
Jeugdbeschermers, het zijn net mensen!	7
Natuurlijk heb ik veel nare dingen meegemaakt, maar het is echt niet allemaal ellende	10
Negen jaar en al zoveel meegemaakt...	14
Pak ik Kelly bij kop of kont of laat ik haar weglopen?	17
Kan Amy bij haar vader blijven wonen en met haar moeder een band opbouwen?	20
Als papa mama heeft omgebracht, bij wie zijn de kinderen dan het beste af?	24
Van pestslachtoffer naar een verdachte van poging tot doodslag	27
Zo'n juf gun je toch ieder kind!	31
Help, een ondertoezichtstelling, wat nu?	36
Hoezo planning? Een dag uit leven van een jeugdbeschermer...	39
Waar kan je heen; 18+, forse gedrags- en psychiatrische problemen en dakloos...	43
Ook jongeren uit de jeugdzorg moeten hun vleugels uitslaan, maar niet zonder vangnet	46

Wat als zorg op maat niet beschikbaar is?

Hulpverleners kunnen terecht bij het Expertiseteam complexe zorg met vragen over zorgaanbod waar geen pasklaar antwoord op is. Jaylinn, een meisje van elf jaar met een autisme spectrumstoornis heeft zo'n vraag. Er is geen hulpverlening beschikbaar die goed aansluit bij haar specifieke begeleidingsvraag.

We hebben met Jaylinn, haar ouders en het jeugdteam alle opties zorgvuldig bekeken maar wat Jaylinn nodig heeft, is er niet. En zeker niet op de korte termijn. Uiteindelijk zijn we tot een heel andere oplossing gekomen. Maar dat had wel wat voeten in de aarde...

Complexe vraag

Jaylinn is een meisje van elf jaar met een autisme spectrumstoornis (type MCDD). Omdat zij door haar gedrag thuis voor ouders moeilijk te hanteren is, woont ze doordeweeks bij de Horizon-Yulius groep. Dat gaat een tijdlang goed. Er kwam rust en de weekenden thuis waren heel fijn.

Als Jaylinn haar behandeling heeft afgerond, heeft de groep haar niets meer te bieden. Daarom gaan we op zoek naar een andere plek. Haar ouders hopen op een plek waar Jaylinn doordeweeks kan wonen en naar school gaan zodat ze in het weekend thuis kan zijn. Bij voorkeur in de buurt zodat ze nauw contact kunnen hebben.

Bij het Expertiseteam zijn we het er snel over eens welke zorg Jaylinn nodig heeft: een kleinschalige groep met expertise op het gebied van autisme, in de regio waar ze langere tijd kan blijven. Goed bedacht, maar helaas bestaat dit nog niet!

Nog steeds geen oplossing

Terwijl wij druk zijn met zoeken naar een passende plek, blijft Jaylinn op de groep bij Horizon-Yulius wonen. Maar na ongeveer driekwart jaar gaat het steeds slechter met haar.

Er moet iets gebeuren want als we niet ingrijpen, gaat ze steeds verder achteruit. Hoewel voor alle betrokkenen, ouders, jeugdteam en het expertiseteam, eerder de optie thuis wonen niet haalbaar leek, besluiten we te gaan kijken of dat met extra hulp toch mogelijk is.

Maatwerktraject

We maken een plan voor een maatwerktraject zodat Jaylinn zich verder kan ontwikkelen en weer positieve ervaringen krijgt. Het plan omvat de volgende zaken:

- Jaylinn kan voor een deel bij grootouders wonen.
- Er worden afspraken gemaakt zodat ze op school kan blijven met leerlingenvervoer.
- We regelen extra ondersteuning voor ouders en grootouders om hen te helpen beter met de problematiek van Jaylinn om te gaan.

De ouders zijn enorm gemotiveerd om met het plan aan de slag te gaan. Iedereen vindt het spannend, maar het is fijn voor Jaylinn dat zij een duidelijk plan heeft waar ze aan kan werken. Daardoor gaat het ook met haar weer iets beter.

Het gaat best goed thuis!

Al snel kan ze naar huis. Het blijft spannend maar het gaat eigenlijk best goed. Ik ben vooral trots op deze ouders. Fantastisch hoe zij aan de slag zijn gegaan om hun dochter weer thuis te krijgen. Hoewel het een plan is met veel verschillende hulpverleners, is het voor Jaylinn beter thuis te zijn dan nog langer te moeten wachten.

Voor nu is er voor Jaylinn een oplossing, maar voor heel veel andere kinderen met dezelfde vraag en dezelfde soort problemen is er nog steeds te weinig mogelijk. Niet alleen in de regio Haaglanden, maar in het hele land zien we dat kinderen met autisme sinds de transitie van de jeugdzorg tussen wal en schip belanden.

Dat kan toch niet gebeuren!

Tanja Mook, gedragswetenschapper expertiseteam complexe zorg
Omwille van de privacy zijn er andere namen gebruikt in dit verhaal.

Jeugdbeschermers, het zijn net mensen!

Jeugdbeschermers, ze hebben een zware taak en functie in de maatschappij. Hun werk komt met enige regelmaat negatief in het nieuws. Maar het zijn geen robots. Bij de juridische afdeling spreken we dagelijks met verschillende jeugdbeschermers.

Ze komen een korte vraag stellen, leggen een complexe casus op je tafel om mee te denken of willen gewoon even 'klankborden' met ons. Vaak vertellen ze daarbij (terloops of juist met lichte emotie) dingen over hun werk die een stevige indruk maken op mij als niet-jeugdbeschermer. Finesses, details of juist randverschijnselen die bedoeld of onbedoeld bij hun werk komen kijken, maar waarvan het brede publiek zich waarschijnlijk niet realiseert dat dit zo is. Juriste Laura Goei neemt u daarom graag even mee:

- De jeugdbeschermer die vertelt dat hij met drie jonge kinderen naar de begrafenis is geweest van hun moeder die door hun vader is omgebracht. Met tranen hoog beschrijft hij hoe hij de kinderen afscheid moest laten nemen van hun in de kist opgebaarde moeder.
- De jeugdbeschermer die zeer ernstig bedreigd wordt door een vader omdat de rechter heeft bepaald dat hij het komende jaar geen contact mag hebben met zijn kind. De bedreigingen zijn dermate serieus dat zij thuis een beveiligingscamera van de politie krijgt en maanden moet rondlopen met een persoonlijke alarmknop. En nee, de focus op de veiligheid van het kind verandert niet door de bedreigingen maar, ja, ze is wel bang voor haarzelf én haar gezin.
- De nieuwe jeugdbeschermer, zelf net voor het eerst vader geworden, die met een ervaren collega zijn eerste uithuisplaatsing moet uitvoeren met een jonge baby. Dat moest even goed een plekje krijgen daarna.
- De jeugdbeschermer die net een ernstig fysiek mishandeld vierjarig meisje acuut uit huis heeft geplaatst en met een licht overslaande stem vertelt dat ze zoiets nog nooit heeft gezien in haar carrière.

- De jeugdbeschermer die supergefrustreerd vertelt dat twee vechtende ouders maar niet inzien dat hun eigen vechtende gedrag de grootste bedreiging is voor de ontwikkeling van het kind waar ze allebei juist zoveel van houden.
- De jeugdbeschermer die een dertienjarige jongen die in een pleeggezin aan het herstellen is van een zware operatie, moet vertellen dat zijn moeder boos zonder hem naar hun thuisland is teruggegaan. Omdat de kinderrechter haar niet volgde in haar keuze voor een alternatieve genezer voor hem en vervangende toestemming heeft gegeven voor het operatief laten verwijderen van een levensbedreigende tumor.
- De jeugdbeschermer die zichtbaar aangeslagen vertelt dat de rechtbank zojuist heeft besloten dat het baby'tje dat slachtoffer is geweest van het 'shaken babysyndroom' naar huis moet.

Maar er is ook de vrolijkere kant:

- Jeugdbeschermers die elkaar blij en trots vertellen dat hun pupillen hun eindexamens hebben gehaald en vrolijk GESLAAGD-kaartjes aan het schrijven zijn.
- De jeugdbeschermer die met een jongere naar de nieuwe Minions-film gaat, omdat de jongen die heel graag wilde zien.
- De jeugdbeschermer die naar het afzwemmen van een meisje gaat, omdat haar ouders om geloofsredenen niet willen komen, en naast pleegouders luid applaudisserend op de tribune zit.

Die jeugdbeschermers... geloof me: het zijn net mensen!

Laura Goei, senior juriste

Natuurlijk heb ik veel nare dingen meegemaakt, maar het is echt niet allemaal ellende

Oud-cliënt Hanneleen vertelt haar verhaal

Een uithuisplaatsing is enorm heftig, maar toch is het soms de beste oplossing. Dit was het geval bij Hanneleen. Zij is blij dat ze drie jaar geleden uit huis werd geplaatst, want het ging helemaal mis. Zij vertelt haar verhaal om andere jongeren een hart onder de riem te steken.

‘Mijn ouders zijn gescheiden en hadden de vreselijkste ruzies. Mijn zus en ik zaten daar tussen’, vertelt Hanneleen. ‘Er is van alles geprobeerd, hulpverlening, therapie, maar niets hielp. Uiteindelijk greep de kinderrechtster in met een ondertoezichtstelling. Toen kwam Inge, een jeugdbeschermer. Dat gaf lucht, Inge zorgde ervoor dat er naar ons werd gekeken in plaats van naar mijn ouders en de communicatie verliep voortaan via haar in plaats van via ons. Helaas hielden de ruzies niet op.’

Ik wilde er een eind aan maken

‘Ik probeerde te verwerken wat er allemaal was gebeurd, maar dat lukte niet want er was teveel aan de hand: de spanningen thuis liepen op, het ging niet goed op school en ik werd gepest omdat ik niet op hetzelfde level zat als mijn klasgenoten. Toen ook mijn zus weer bij mijn moeder en mij kwam wonen ging het helemaal mis. De eetstoornis waar mijn zus eerder mee kampte, kwam in deze periode in volle hevigheid terug.’

Dat kwam niet alleen door de scheiding, maar de gespannen situatie tussen mijn ouders maakte het wel erger. Ik vond het heel erg voor haar, maar een eetstoornis overheerst alles. Ik raakte haar gevoelsmatig kwijt en was echt aan het overleven. Ik werd zo depressief dat ik er een eind aan wilde maken.’ Hanneleen was toen veertien.

Dit moet stoppen, want jij gaat er aan onderdoor

‘Dat is het moment dat Inge ingrijpt. Zij zei tegen mij: ‘Dit moet stoppen want, zo ga jij er aan onderdoor. We moeten kijken naar wat jij nodig hebt. En wat ik nodig had, was gewoon rust. Weg uit de spanning. We

bespraken de mogelijkheid van een uithuisplaatsing. Een time-out zodat ik aan mezelf kon werken. Dat was geen gemakkelijk besluit maar wel nodig, het ging echt niet meer zo.’

Wel heel eng

‘Ik stond er helemaal achter, maar vond het natuurlijk wel heel eng. Waar zou ik terecht komen? Hoe zou het gaan? Mijn koffer heb ik met zorg ingepakt. Ik nam allerlei dingen mee om mijn kamer gezellig te maken. Ik was best verlegen en vond het doodeng om de groep binnen te stappen op de crisisopvang. Ik wist me geen houding te geven dus gaf iedereen een handje, heel keurig. Daar hebben we later wel een beetje om moeten lachen. De eerste weken zat ik vooral boven op mijn kamer. Later werd ik veel closer met de anderen en zat ik meer in de huiskamer. We hebben allemaal een rotverleden en dat schept een band. Na twee maanden crisisopvang, ging ik naar een pleeggezin. Opnieuw wennen. Ik had geen enorme klik met mijn pleegouders, maar was blij dat ik op mijn eigen school kon blijven. Na vijf maanden ging ik naar een pleeggezin in Rotterdam. Dat klikte veel beter.’

Ik wilde perse mijn HAVO halen

‘Vlak voor mijn eindexamen heb ik nog even bij mijn moeder gewoond. Het was fijn om weer de warmte te hebben van mijn eigen moeder, maar in het huis was niets veranderd. Er waren nog steeds heel veel spanningen en herinneringen. Dat was lastig, maar ik wist dat het tijdelijk was. Ik wilde perse mijn HAVO diploma halen, dat was mijn focus. Ik wilde gewoon niet dat mijn verleden me in de weg zat.’

Je bent niet waar je woont

Hanneleen doet nu de school voor journalistiek en woont op kamers. ‘Ik wil iets met mijn ervaringen doen, mensen inspireren. Mensen hebben vaak een vooroordeel over kinderen in de jeugdzorg, maar wij zijn gewone jongeren, met een bijzonder verhaal. Je bent niet waar je woont!’

Het heeft me ook sterker gemaakt

‘Natuurlijk heb ik veel nare dingen meegemaakt, maar het is echt niet alleen maar ellende. Het heeft me ook sterker gemaakt. Ik ben mezelf flink tegengekomen en weet inmiddels heel goed wie ik ben. Voorheen was ik erg verlegen, nu maak ik veel makkelijker contact. Ik weet beter waar mijn grenzen liggen en wil dat mensen dat respecteren. Mijn vader

kon dat niet, waardoor ik het contact uiteindelijk met hem heb verbroken. Dat is heel moeilijk geweest, maar wel het beste. Met mijn moeder gaat het nu goed. We gunnen elkaar meer en weten wat we aan elkaar hebben. Het is soms best moeilijk maar ik weet dat ik op mezelf kan bouwen en dat ik niet één, twee, drie omval. Waar ik over vijf jaar ben? Ik hoop dat ik mijn studie heb afgerond en iets positiefs kan doen met mijn ervaringen. En natuurlijk hoop ik dat ik gewoon gelukkig ben.'

Hanneleen, oud-cliënt

tekst: **Jeanette Benschop**, communicatieadviseur

‘Dit moet stoppen want, zo ga jij er aan onderdoor. We moeten kijken naar wat jij nodig hebt.’

Negen jaar en al zoveel meegemaakt...

Zaterdag eind van de middag

Telefoon van de politie.
Er is een moeder aangehouden, onder invloed van alcohol.
Ze heeft op klaarlichte dag haar zoontje buiten op straat mishandeld.
Hij is negen jaar oud.
Omstanders hebben 112 gebeld.
Toen de politie aankwam, zat het jongetje naast zijn moeder op 'n bankje.
Moeder was ondertussen gaan liggen op het bankje.
Ze bleek amper aanspreekbaar.
Ze is aangehouden.
Het jongetje zit met zijn zogenoemde stiefvader op het bureau.
Moeder is een bekende van de politie.
Als ik de naam hoor van het jochie gaat er een lampje branden.
Het zal toch niet hetzelfde kind zijn?

Een jaar eerder

Een jaar geleden, 's nachts.
Een jongetje, op hetzelfde politiebureau.
Moeder heeft haar woning kort en klein geslagen.
Overall glas, bloed, kots en lege flessen sterke drank.
Het jochie heeft alles gezien.
Ik ga met de politie naar de woning voor kleren voor hem.
Wat een terebende, wat een stank!
De hond was in beslag genomen, liep ook op het bureau rond.
Het jongetje is uithuisgeplaatst, met toestemming van moeder.
Ik informeer de hulpverlener die betrokken is.

Terug naar vandaag

We komen op het bureau aan.
En ik zie hem zitten, met een man die hij zijn papa noemt.
Het is hem, het jochie van een jaar terug.
Hij lijkt mij ook nog te kennen.
Ik leg uit waarom we er zijn.
Hij snapt het, dat is al triest genoeg denk ik bij mezelf.

In gesprek met zijn moeder, in de cel onder begeleiding van de politie, komen we niet veel verder.
Wel komen we er achter dat er geen hulpverlening meer betrokken is bij dit gezin.

Er is meer nodig

Moeder geeft in eerste instantie toestemming om hem ergens onder te brengen, maar alleen bij haar vriend.
Dit druist tegen ons gevoel in.
We denken dat er meer nodig is.
Geen vrijblijvende hulp, maar meer gedwongen hulp.
En met deze toestemming wordt dat lastig.
Want we hebben gezien dat sinds de hulpverlening vier maanden is afgesloten, het enorm mis is gegaan vandaag.
En wat heeft hij nog meer meegemaakt?

Moeder weigert alsnog medewerking

Ik spreek de stiefvader.
Hij is pas een paar weken in beeld.
Het jongetje noemt hem al papa.
Ik overleg met mijn collega en de politie.
Mee met deze meneer is nu geen optie.
Politie kent hem ook.
We gaan terug naar moeder en zeggen haar dit.
Dan trekt ze alle toestemming in en is woest
De cel wordt gelijk dichtgedaan door de politie.

Overleg met Kinderrechter en de Raad

De kinderrechter spreekt een voorlopige ondertoezichtstelling uit en een machtiging uithuisplaatsing.
Zo kunnen we het jochie veilig onderbrengen.
We vinden een pleeggezin en brengen hem erheen.
Het is ondertussen al erg laat.
Bij het pleeggezin aangekomen, ploft hij op de bank
Alsof hij daar al eerder is geweest.
Als we weggaan, komt hij naar ons toe.
En we krijgen allebei een dikke knuffel.
En bedankt ons.
Negen jaar oud, hij bedankt ons...

In de auto terug zijn we wat hyper.
Het was een lange dag vol crisissen.
En deze laatste was een trieste zaak.
Dat moeten we even afreageren met foute grappen.
Harde grappen.
Om vervolgens weer even stil te staan bij het 'dank je wel' van deze negenjarige.

Nicole Janssen, medewerker Crisis Interventie Team (CIT)

Pak ik Kelly bij kop en kont of laat ik haar weglopen?

Dilemma's en vooroordelen in de jeugdbescherming

Daar staan we dan, midden op straat, onze gezichten vlak bij elkaar. Kelly is geen klein meisje meer, ze is twaalf en vindt zichzelf zeer volwassen. Dat ben ik niet helemaal met haar eens, maar ze is wel flink gegroeid. Nu heeft ze besloten dat ze niet meer in haar gezinshuis wil wonen en is weggelopen. Nou ja, weggelopen, haar gezinshuisouder en ik weten direct waar ze is.

Als blikken konden doden

We zoeken haar op en ik begin te praten. Ik wil graag naar haar luisteren, maar haar ook zeggen dat ze gewoon in de auto moet stappen voor een gezonde maaltijd en een goed gesprek. Maar daar denkt Kelly heel anders over. Ze zet de discussie stevig in, maakt zichzelf nog een beetje groter door met de armen over elkaar en opgeheven hoofd tegenover me te gaan staan. Als blikken konden doden, had iemand me even moeten komen oprapen.

Ik begin me een beetje zorgen te maken

We kennen elkaar al jaren en er is sinds onze kennismaking een hoop gebeurd. En het meeste daarvan heeft haar leven er niet makkelijker op gemaakt. Ik begrijp zo goed dat ze ook eens even heel erg de baas wil zijn. Dat ze zelf wil bepalen en heel hard wil schoppen. Ik voel een brok in mijn keel opkomen en krijg slappe knieën. Ik wil haar zo graag gelukkig maken, haar helpen en doen wat goed voor haar is. Maar ja, wat goed voor haar is, daarover verschillen we van mening. Ofschoon mijn hart breekt, vind ik haar plan echt onverstandig.

Ze kan de gevolgen niet overzien. Ik moet ferm zijn en op mijn strepen gaan staan: 'Kelly, je gaat mee, en dan gaan we praten. Niet hier op straat.' Maar ik begin me ook een beetje zorgen te maken.

Wat als ze niet meegaat?

Maar wat doe ik als ze niet meegaat? Ren ik achter haar aan om haar bij kop en kont te pakken en in de auto te zetten? Dat win ik nooit.

‘Kelly is geen klein meisje meer, ze is twaalf en vindt zichzelf zeer volwassen. Dat ben ik niet helemaal met haar eens, maar ze is wel flink gegroeid.’

En bovendien: als ze me al een heel klein beetje vertrouwt, zou ik dan niet voor eeuwig haar vertrouwen schaden?

Ik heb haar laten gaan en een paar minuten later konden we het gesprek alsnog voeren. Hetzij sputterend, hetzij op haar eigen tijdstip en niet op het tijdstip dat ik bedacht had, is ze teruggekeerd naar het gezinshuis, gelukkig...

Hoe ziet ons handelen er uit van buitenaf?

Collega's van mij zijn weleens achter een kind dat wegrende aangerend en hebben hem gevangen. Deze situatie zet me aan het denken. Hoe ziet ons handelen er uit van buitenaf? Er gaan genoeg verhalen rond over jeugdbeschermers die kinderen van straat plukken. Goed handelen of niet? Er is nu eenmaal geen protocol voor dit soort intense situaties. Je bent een mens die handelt naar eer en geweten. De ene collega zou Kelly misschien wel beetpakken en in de auto zetten en de ander laat haar lopen. Wij weten dat we in een spanningsveld werken. Als je het belang van het kind maar altijd laat prevaleren en kunt uitleggen waarom je doet wat je doet of laat wat je laat. Dan is het toch goed?

Meer bewustzijn hoe ons handelen overkomt

We komen doorlopend in situaties zoals die in het voorbeeld van Kelly. Op dat moment doe je wat je denkt dat je moet doen of waarvan je hoopt dat het goed is wat je doet. Maar je kunt je best voorstellen dat de buitenwereld dat heel anders ziet. Hoe nemen we de buitenwereld meer mee in onze gedachtengang? Of blijven we een slechte naam houden?

Annette, jeugdbeschermer

Omwille van de privacy zijn er andere namen gebruikt in dit verhaal.

Kan Amy bij haar vader blijven wonen en met haar moeder een band opbouwen?

Het is belangrijk voor kinderen om een relatie te hebben met beide ouders. Bij voorkeur wonen ze ook bij hen, maar dan moet het wel veilig genoeg zijn. In de situatie van de zevenjarige Amy was gedragswetenschapper Tanja Mook er helemaal niet zo zeker van dat dat kon. In dit verhaal vertelt Tanja dat het toch gelukt is.

Als gedragswetenschapper van het Expertiseteam complexe zorg word ik soms gevraagd om bij nieuwe initiatieven mee te kijken vanuit mijn kennis en ervaring ook op het gebied van veiligheid. Zo was ik onderdeel van een pilot in Zoetermeer voor multiprobleemgezinnen gericht op integrale ondersteuning en trajectfinanciering. Toen ik werd geconsulteerd over de veiligheid van een meisje van zeven jaar, gingen bij mij alle alarmbellen af.

Amy

De situatie was als volgt: Amy woonde bij haar vader. Sinds kort woonde haar verslaafde moeder daar ook weer. De politie was al langs geweest na meldingen van overlast. Amy is het vierde kind van deze moeder, haar oudste zoon is bijna achttien jaar. Geen van deze kinderen heeft een fijne jeugd gehad. Ze zijn allemaal opgegroeid in andere gezinnen of gedeeltelijk in een instelling. Het wonen bij haar vader ging best goed tot de moeder van Amy weer in het gezin kwam. Amy's vader kon moeilijk zijn grenzen aangeven naar de moeder. Hij liet Amy alleen bij haar, ook als zij onder invloed was. Iedereen maakte zich zorgen over de algehele ontwikkeling van Amy. De voorgeschiedenis en deze situatie zorgden ervoor dat bij mij alle alarmbellen afgingen.

Heeft ze wel een kans thuis?

De hulpverleners van het Leger des Heils en de opvoedpoli: Lisa en Nicky, gingen met ouders aan de slag met Signs of Safety. Ze stelden met hen vast aan welke eisen de veiligheid van Amy minimaal moest voldoen en spraken af met ouders hoe zij daar voor zouden gaan

zorgen. Ze spraken met de school van Amy, en regelden buitenschoolse opvang en een sport voor haar. Ze spraken met de ouders over de voeding van Amy. Belangrijkste nog, ze stimuleerden moeder om af te kicken. Ook ondersteunden ze haar bij het vinden van geschikte woonruimte. Lisa en Nicky waren hard aan het werk samen met het gezin, maar was Amy daarmee ook veilig genoeg?

Geduld is een schone zaak

Keer op keer stelden we de vraag of Amy veilig was. En met het geduld leek de situatie ook steeds een stapje te verbeteren. Vader gaf zijn grenzen aan en moeder was bezig met afkicken. Amy had op een fijne manier contact met haar moeder en ook op school bloeide ze op. Helaas komt ook voor Amy en haar ouders het moment van een terugval. Wat doe je dan? Grijpen we in of durven we het nog een kans te geven? Eerlijk gezegd was mijn eerste gedachte ingrijpen! Maar we deden het niet.

Terugval, ingrijpen?

Nicky en Lisa wilden het dilemma met de ouders bespreken en vielen terug op de Signs of Safety afspraken. De ouders kregen de kans om zich te herstellen, en die kans pakten ze met beide handen. Amy kreeg inmiddels gezondere voeding. Ze haalde haar ontwikkelingsachterstand langzaam in door regelmatig naar school en de buitenschoolse opvang te gaan. Haar moeder kreeg een eigen woning. Over het contact en de opvoeding hadden de ouders duidelijke afspraken, zodat Amy goed wist waar ze aan toe was.

Verwondering

Vol verwondering en soms met twijfel heb ik dit proces gevolgd. Keer op keer jeukten mijn handen. Is het nog wel veilig? Moeten we niet ingrijpen? Kan dit nog wel in het vrijwillig kader? Prachtig om te zien hoe Nicky en Lisa hebben bewezen dat het kon. De aanpak en het geduld van Nicky en Lisa betaalden zich uit. Het investeren in een goed contact en het daardoor bespreekbaar kunnen maken van dilemma's, waren voor Amy van groot belang. Daardoor kreeg zij de kans om bij haar vader op te groeien en haar moeder op een fijne manier te leren kennen.

Tanja Mook, gedragswetenschapper expertiseteam complexe zorg
Omwille van de privacy zijn er andere namen gebruikt in dit verhaal.

‘We gunnen deze kinderen die al zoveel hebben meegemaakt, een warme en stabiele opgroeiplek.’

Als papa mama heeft omgebracht, bij wie zijn de kinderen dan het beste af?

Als moeder is omgebracht door vader en er zijn leden uit beide families die graag voor de kinderen willen zorgen, hoe neem je dan de juiste beslissing? Een verhaal van Laura Goei uit de juridische praktijk van de jeugdbescherming.

Sommige zaken blijven je bij. Maar hoeveel indruk zo'n zaak ook op jou maakt als professional, je bent slechts tijdelijk betrokken. Het kind zal de gevolgen van de besluiten en adviezen die je als professional vanuit jouw rol neemt en geeft zijn hele leven lang doorleven. En daarom kan het soms goed zijn om het perspectief van de kinderen in het oog te houden:

'Mijn broertje en ik geven de politiemeneer een handje. Een andere politiemevrouw draagt mijn twee zusjes. We lopen met z'n allen naar buiten. Daar wachten Pieter en Samira van Jeugdbescherming west. Ze zeggen 'hallo' en praten tegen ons. Ze lijken aardig. Ik zie veel politieauto's en een ambulance. Mijn broertje en ik klimmen in de autostoeltjes en Pieter en Samira tillen mijn zusjes erin. We vertrekken. Het laatste (bekende) wat ik zie, is het huis waar we met papa en mama woonden. Het eerste (onbekende) wat ik zie, is het huis van Jet en haar hond Ben. Mijn twee zusjes gaan logeren bij een ander huis. Ik hoop dat ik ze snel weer zie. Mama is dood. En papa moest met de politie mee. Maar wat gebeurt er nu met ons?'

Nooit een eenvoudig vraagstuk

Het is nooit een eenvoudig vraagstuk, maar nu al helemaal niet. Pieter en Samira voeren de voorlopige voogdij uit over de kinderen. Aan hen en hun team de taak (trauma)hulp en opvang voor de kinderen te regelen en de ontwikkeling van de kinderen in de gaten te houden in afwachting van de vraag wat er is gebeurd en wat er met vader gaat gebeuren. Ze zullen naast de Raad voor de Kinderbescherming de rechtbank een advies moeten geven over de vraag waar de kinderen moeten opgroeien en wie belast moet worden met het gezag.

Opties in de familie

De kinderen hebben (gelukkig) familie die erg betrokken is. Vaders broer en lievelingsoom van de kinderen wil de kinderen tot volwassenheid verzorgen en opvoeden. Ook moeders zus en zwager willen de kinderen opvangen. Beide plekken lijken op het oog geschikt. De lievelingsoom van de kinderen is met goed resultaat gescreend door een pleegzorgaanbieder. Ook de tante en oom van moederszijde zijn met goed resultaat gescreend. The tricky part? Vaders broer is alleenstaand en werkeloos. Maar hij woont wel in Nederland. Moeders familie bestaat niet alleen uit tante en oom, maar ook uit grootouders en verdere familie. Maar ze wonen allemaal in het land van herkomst van moeder en niet in Nederland. Plaatsing daar betekent dus ook emigratie van de kinderen. Geen van beide opties ligt meteen voor de hand. Vier jonge getraumatiseerde kinderen tot volwassenheid opvoeden en begeleiden, is op zijn zachtst gezegd zwaar. Maar het belang van de kinderen vooropstellen, betekent ook dat niets per definitie op voorhand uit te sluiten is.

Niemand op dezelfde lijn

Wat de situatie nog lastiger maakt? Niemand is het eens over het perspectief van de kinderen. De families niet, maar ook de professionals niet. Beide families achten elk zichzelf natuurlijk het beste in staat om voor de kinderen te zorgen. De Raad voor de Kinderbescherming vindt de plek bij de oom kwetsbaar en onvoldoende stabiel, maar wil de kinderen niet ook nog een emigratie aandoen. Zij adviseert een neutraal pleeggezin in Nederland om de kinderen voor de zekerheid ook uit de spanningen tussen de families te houden. En Jeugdbescherming west als voorlopig voogd? Wij zien geen reden om af te wijken van het uitgangspunt dat kinderen het beste in hun familie/netwerk kunnen opgroeien. De vraag is: bij welke familie?

Wegen, wegen en nog eens wegen

We kijken naar en wegen alle omstandigheden: de positieve screenings, de verwachte stabiliteit van de plaatsingen, de aanwezigheid van moeder- en vaderfiguren en de ruimte die de kinderen zullen hebben voor rouw- en traumaverwerking en eventuele beperkende of bevorderende factoren hiervoor. Zoals de laatste rustplaats van moeder, ruimte om boos te kunnen zijn op vader en de ruimte om contact te

houden met de andere familie. Hierbij is voor ons het belangrijkste dat de kinderen op een plek met zijn vieren als broers en zussen tot volwassenheid kunnen opgroeien binnen een gezin.

Plaatsing bij familie van de moeder

We komen tot de conclusie dat plaatsing bij de familie van moeder al met al het meest tegemoet komt aan wat de kinderen nodig hebben nu en in de toekomst. De emigratie zal een extra beroep doen op de veerkracht van de kinderen, maar de kinderen leven nog in de overlevingsstand. Als ze tot rust gaan komen en tot verwerking van hun geschiedenis, dan liever op een woonplek die zoveel mogelijk stabiel is en waar ze naar beste inschatting tot volwassenheid kunnen blijven. De oudste kinderen spraken thuis de moedertaal van moeder met haar en de jongste twee zullen de taal gezien hun jonge leeftijd op een natuurlijke wijze oppikken. Zo zullen we de rechtbank dan ook adviseren. Intussen is ook duidelijk dat vader voorlopig niet zal vrijkomen.

Geen ideale oplossing meer

Als beide ouders om wat voor reden dan ook wegvallen, is er voor kinderen geen ideale oplossing meer. Er zijn alleen nog slechte en minder slechte oplossingen. Wij zijn er al wikkende en wegende van overtuigd geraakt dat plaatsing bij de familie van moeder en het toewijzen van het gezag aan hen de minst slechte langetermijnoplossing is voor deze kinderen en hen de meeste kans zal bieden. En zowel de rechtbank als later het Hof blijken dat later gelukkig met ons eens te zijn. We gunnen deze kinderen die zoveel hebben meegemaakt en door alle juridische procedures om hun toekomst inmiddels al anderhalf jaar wachten op duidelijkheid, een warme en stabiele opgroeiplek. Eentje waar het ook slecht met ze mag en kan gaan, omdat ze eindelijk zullen kunnen toekomen aan het rouw- en traumaproces over wat hun gezin is overkomen.

Laura Goei, senior juriste

Omwille van de privacy zijn er andere namen gebruikt in dit verhaal.

Van pestslachtoffer naar een verdachte van poging tot doodslag

Sebastiaan van zeventien jaar is opgepakt. Het is de eerste keer dat hij met justitie in aanraking is gekomen, maar wel gelijk met een heftig delict: poging tot doodslag. Hij zou met een hakbijl een leeftijdgenoot hebben aangevallen. Omdat er vermoedelijk sprake is van autisme, is het belangrijk dat hij een vast contactpersoon krijgt.

Hoe komt iemand tot zo'n daad?

De rechtercommissaris heeft het voorarrest verlengd met veertien dagen en een dubbel persoonlijkheidsonderzoek aangevraagd. Dit betekent dat zowel een psycholoog als een psychiater onderzoek gaan doen om een zo goed mogelijk beeld te krijgen over Sebastiaan. Want hoe kan het dat een jongen waar eigenlijk nooit problemen mee zijn geweest, tot zo'n daad komt? Is hij toerekeningsvatbaar? Ligt er persoonlijkheidsproblematiek ten grondslag? Wat was zijn motief?

Gepest door het slachtoffer

De ouders vertellen dat Sebastiaan zo'n lieve jongen is en dat hij het slachtoffer alleen maar wilde laten schrikken. Sebastiaan werd gepest door het slachtoffer en was boos omdat hij werd buitengesloten. Toen hij niet mee mocht op vakantie met de groep, is het uit de hand gelopen met als resultaat: een heftig incident met veel bloed. Sebastiaan wordt naar de jeugdgevangenis vervoerd. De ouders en Sebastiaan zijn erg overtuurd.

Lange juridische procedure

Er breekt een heftige periode aan. Er volgden drie raadmogers, om de dertig dagen, maar hij mocht niet naar huis om de zitting daar af te wachten. Hij moest in de jeugdgevangenis blijven tot aan de zitting. Nadat de politie het onderzoek had afgerond en het persoonlijkheidsonderzoek klaar was, was er geen reden om langer te wachten. Het werd een meervoudige kamerzitting. Vanwege de ernst van het delict buigen drie kinderrechtters zich over de zaak en krijgen ze twee weken de tijd om tot een uitspraak te komen.

Alle kwetsbaarheden komen op tafel

Een slachtoffer heeft sinds kort het recht om de gehele zitting bij te wonen en te spreken. Eerder was het alleen bij de bespreking van de feiten en niet tijdens het bespreken van de persoonlijke omstandigheden. Het slachtoffer van Sebastiaan heeft er voor gekozen om gebruik te maken van zijn spreekrecht en was aanwezig met zijn familie. Ik merkte dat ik daar last van had vanwege de situatie. Sebastiaan voelde zich enorm buitengesloten en gepest door het slachtoffer. Deze had hem ook uitgescholden voor autist, wat de kinderrechter benoemde. Uit het persoonlijkheidsonderzoek zijn kenmerken uit het autismespectrum gekomen en dit betekende dat alle kwetsbaarheden van Sebastiaan werden besproken tijdens de zitting. Ik kreeg daar een naar gevoel van in mijn buik. Het was duidelijk dat zowel Sebastiaan als ouders het als erg vervelend hebben ervaren. De voorlopige hechtenis werd alsnog niet geschorst en Sebastiaan moest tot aan de uitspraak nog terug naar de jeugdgevangenis.

Weer naar huis

Sebastiaan wordt veroordeeld tot een jeugd detentie, waarvan een deel voorwaardelijk. Omdat hij zolang in voorarrest heeft gezeten, mocht hij de dag na de uitspraak naar huis. Hij moet zich wel door ons laten begeleiden en zich verplicht laten behandelen. Hij gaat direct fulltime aan het werk, de hele zomervakantie door. De behandeling kan snel starten. Daar zal hij vooral moeten leren om op een andere manier met zijn emoties en frustraties om te gaan zodat het niet meer zo hoog oploopt.

Hij heeft het achter zich gelaten

Eigenlijk heeft hij al veel geleerd over zichzelf door de vele gesprekken in de jeugdgevangenis met de groepsleiding, raadonderzoeker, jeugdreclassering, ouders, psychiater en psycholoog. Hij praat meer over wat er in hem omgaat. Ook ouders zijn meer alert en praten met hem over hoe het met hem gaat. Na een aantal gesprekken met de behandelaar lijken er weinig aanknopingspunten meer om door te gaan. Sebastiaan heeft het achter zich gelaten; hij wil het er eigenlijk niet meer over hebben. Hij heeft een nieuw leven opgebouwd, doet een nieuwe opleiding op een nieuwe school, heeft nieuwe vrienden en een bijbaantje.

De behandeling is dus vroegtijdig gestopt, maar hoe erg is dat eigenlijk? Want wat kan je nog als een jongere niet meer wil, het niet meer nodig vindt, ouders het niet nodig vinden, de kans op herhaling laag is ... Maar laten we eerlijk zijn, de kans dat hij in eerste instantie tot een dergelijke daad zou komen, was ook laag...

Caroline Quarles van Ufford, jeugdbeschermer

Omwille van de privacy is er een andere naam gebruikt in dit verhaal.

Zo'n juf gun je toch ieder kind!

Beau is een jongetje van zes jaar oud dat niet meer bij zijn ouders kan wonen. Na een jarenlange relatie met huiselijk geweld heeft zijn moeder een zelfmoordpoging gedaan. Omdat zijn vader niet voor hem kan zorgen en moeder het niet aan kan, wordt geregeld dat Beau en zijn zus bij oma kunnen wonen. Beau heeft het er heel moeilijk mee en begrijpt niet goed waarom hij niet bij zijn mama kan wonen.

Gaat niet goed in de klas

De nieuwe plek is in een andere stad en Beau kan zich maar moeilijk aanpassen op school. Na een aantal forse incidenten waarbij hij andere kinderen de huid heeft vol gescholden en bedreigd, worden we nu bijeen geroepen op school voor een netwerkberaad. Beau heeft bij een klasgenootje de keel dichtgeknepen en gedreigd hem helemaal kapot te slaan. Aan zijn taalgebruik en gedrag menen we te zien wat hij thuis allemaal heeft meegemaakt. Maar helemaal zeker weten we het niet. Beau kan er (nog) niet over praten. Hij staat op de wachtlijst voor hulp, maar moet waarschijnlijk nog drie maanden wachten. In de tussentijd probeert oma hem, ondersteund door de pleegzorgwerker, zo goed mogelijk te begeleiden. Met elkaar willen we tijdens het netwerkberaad bespreken hoe we Beau en zijn oma kunnen begeleiden. Oma is zichtbaar nerveus en ik vraag me ter plekke af of ze bang is dat Beau van school verwijderd zal worden.

Verdrietig in de kring

De juf vertelt ons dat andere ouders geklaagd hebben en dat ze graag met ons wil nadenken over een oplossing. Ze vertelt dat Beau elke maandag, als de kinderen mogen vertellen wat ze in het weekend gedaan hebben, verdrietig in de kring zit. Samen met de intern begeleider neemt ze ons mee in de stappen die zij als school hebben gezet om ervoor te zorgen dat het beter gaat met Beau. Ze is opvallend open over haar worsteling met deze jongen en reflecteert al pratend op haar eigen handelen. De duidelijke betrokkenheid van de juf bij haar kleinzoon doet oma goed en ze bedankt de juf dat ze zo hard werkt voor hem. De juf stelt oma gerust en zegt dat ook zij willen dat het goed gaat met deze knul.

Een maatje voor Beau

Er wordt afgesproken dat er in de klas gewerkt wordt aan het thema verhuizen. Er zijn meer kinderen in de klas die onlangs verhuisd zijn en door hier breed aandacht aan te geven hoopt de juf dat Beau ziet dat het voor meer kinderen lastig is. Dat hij hierdoor zelf woorden leert geven aan zijn gevoel. Ze besluiten hem te koppelen aan een maatje in de klas; een meisje wat voorloopt in haar ontwikkeling en volgens de juf heel goed het gedrag kan scheiden van het kind, zoals zij dat noemt. Ze is niet zo snel onder de indruk van hem en hij accepteert het van haar dat ze hem zegt dat hij rustig moet doen. Met pleegzorg en de jeugd-beschermer wordt afgesproken dat er gespecialiseerde hulp komt die de juf gaat helpen in de klas. Iemand die samen met haar actief op zoek gaat naar nog meer creatieve en passende oplossingen. 'Goed is ze hè,' fluistert de jeugdbeschermer mij toe met een knikje naar de juf. Ik kan het alleen maar volmondig beamen. Zo'n juf gun je ieder kind!

Caroline Karssen, gedragswetenschapper

Omwille van de privacy zijn er andere namen gebruikt in dit verhaal.

**‘Een ondertoezichtstelling is niet
vrijblijvend, ouders moet meewerken!’**

Help, een ondertoezichtstelling, wat nu?

Voor ouders is vaak het wel even schrikken, een ondertoezichtstelling en dus een jeugdbeschermer die zich met hun situatie komt bemoeien. Wat kunnen ze verwachten? Wat komt hij/zij doen? Er gaan veel nare verhalen rond op internet dus wij snappen heel goed dat het spannend is. Jeugdbeschermer Mirjam legt in dit verhaal uit wat men kan verwachten als zij over de vloer komt.

Jeugdbeschermingstafel

Tegenwoordig gebeurt het niet zo vaak meer dat ouders ineens met een ondertoezichtstelling geconfronteerd worden. Meestal is er al heel wat aan vooraf gegaan en is het niet gelukt met hulp van het jeugd- of wijkteam om de situatie thuis voldoende te verbeteren. Ik zie ouders vaak voor het eerst bij de jeugdbeschermingstafel. Hier gaan ouders en hulpverleners met elkaar in overleg om te kijken of er een raadsonderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming nodig is of niet. In mijn regio is iemand van de gemeente voorzitter van dit overleg. Bij de jeugdbeschermingstafel zit altijd een jeugdbeschermer. Als er tot een raadsonderzoek wordt besloten, wordt er een jeugdbeschermer aan het gezin toegewezen. Meestal is dat dezelfde als die bij de jeugdbeschermingstafel zit. Tijdens het onderzoek gaan we niet afwachten, maar starten we vast met het inzetten van hulp om de situatie thuis te verbeteren. Als de Raad voor de Kinderbescherming klaar is met het onderzoek en vindt dat er een ondertoezichtstelling nodig is, gaat het naar de kinderrechter. Die neemt het besluit.

Duidelijk zijn

Vaak kennen ouders en ik elkaar dus al als het tot een ondertoezichtstelling komt. Na de zitting ga ik zo snel mogelijk bij het gezin langs om te praten. Ik ben altijd duidelijk: het gaat niet goed met jullie kind en het is jullie niet gelukt om dat als gezin te verbeteren. Daarom vindt de kinderrechter dat een jeugdbeschermer mee moet kijken hoe het gaat en om samen met jullie te kijken hoe de situatie verbeterd kan worden. In ons eerste gesprek bespreken we ook hoe de zitting is gegaan en wat er in de raadsrapportage staat.

Niet vrijblijvend

Een ondertoezichtstelling is niet vrijblijvend. Ouders moeten meewerken. In de beschikking van de kinderrechter staat waar we tijdens de ondertoezichtstelling aan gaan werken. Dat is het doel van mijn begeleiding. Als het enigszins mogelijk is, organiseer ik een netwerkconferentie met iedereen die dichtbij het gezin staat: hulpverleners, maar vooral ook bekenden van het gezin en de gezinsleden zelf natuurlijk. Kort gezegd, iedereen die het belangrijk vindt dat het goed gaat met het kind. Samen helpen we het gezin om een plan te maken om de situatie te verbeteren. Het doel staat vast, dat staat namelijk in de beschikking. In het plan zetten we duidelijk wat de afspraken zijn en wie wat doet. Zo weet iedereen wie waarmee bezig is.

Vaak meerdere problemen

Wat komt er in het plan? Vaak zijn er meerdere dingen aan de hand waardoor het niet goed gaat. Bijvoorbeeld financiële problemen. Schulden geven veel stress in een gezin. In het plan kan dan bijvoorbeeld staan dat ouders hierbij hulp inschakelen van een schuldhulpverlener. Zijn er emotionele of psychische problemen die een negatieve invloed hebben op de situatie? Of heeft één van de ouders moeite zijn boosheid onder controle te houden? Dan kan er in het plan komen dat hij of zij hulp krijgen van een psycholoog of een andere hulpverlener. Als een tante, oom of buurvrouw wil bijspringen om een handje te helpen of bijvoorbeeld de kinderen op te vangen, dan komt dat ook in het plan.

Soms is er meer tijd nodig

We houden goed in de gaten of het gaat zoals we het hebben afgesproken, of dat er meer nodig is. We gaan met elkaar aan de slag om voor het eind van de ondertoezichtstelling de doelen te hebben bereikt zodat het gezin zonder de ondertoezichtstelling verder kan. Meestal lukt dat wel. Soms is er meer tijd nodig. Dan stuur ik een verzoek naar de kinderrechter voor een verlenging van de ondertoezichtstelling. Het klinkt een beetje gek, maar hoe eerder ze van me af zijn, hoe beter. Want als de ondertoezichtstelling (OTS) kan stoppen, gaat het beter met het kind en hebben we het samen goed gedaan!

Mirjam, jeugdbeschermer

Hoeho planning? Een dag uit het leven van een jeugdbeschermer...

Vanmorgen reed ik naar kantoor en nam in gedachten mijn dag door. Ik was drie dagen vrij geweest en verwachtte dat mijn mailbox vol zou zitten. Vrijdag had ik mijn zorgen over een pupil die veel spijbelt en geen enkel gezag van haar moeder accepteert voor m'n collega's op de mail gezet. Ik hoop dat ze dit weekend goed door zijn gekomen.

Om tien uur start de vergadering van mijn basisteam, waarin ik hoop dat we een plan van aanpak kunnen gaan maken. Hoe kan ik samen met moeder, dochter en het beperkte netwerk van het gezin, plannen en afspraken gaan maken?

Veel mails

Na de teamvergadering maak ik samen met een gedragswetenschapper een start-analyse van de uitgangssituatie van een pupil waarmee ik vorige week heb kennism gemaakt. Nou ja eigenlijk met zijn grootouders want het jongetje van drie jaar woont bij zijn opa en oma. Aan het eind van de dag wil ik dan bij het spijbelende, opstandige meisje langs gaan. Hopelijk is er tussendoor voldoende tijd om een evaluatie af te maken over een pupil waarvan we vorige week hebben besloten de kinderrechter om een verlenging van de ondertoezichtstelling te vragen. Als ik mijn mailbox open, zie ik eerst vooral heel veel mails van een ouderpaar waarvan wij vinden dat ze zich in een complexe scheiding bevinden. Afspraak is dat ik in de mails aan elkaar in de CC sta, zodat ik weet wat er speelt. In afgelopen drie dagen is er blijkbaar veel gebeurd bij de overdracht van de kinderen van de ene naar de andere ouder. Over de mail gaan vele verwijten heen en weer. Beide ouders vinden dat ik de andere ouder tot de orde moet roepen. Ik parkeer het in een aparte map; later zal ik bekijken of ik moet reageren en hoe.

Meegenomen door de politie

En dan belt mijn collega van de bereikbaarheidsdienst. Ze heeft vannacht een telefoontje gekregen van een instelling waar mijn pupil Jan verblijft. Jan heeft gisteravond een conflict gekregen met de groepsleiding van de behandelgroep waar hij al enige tijd verblijft. Hij liet zich daarbij niet

corrigeren en is enorm agressief geworden. Hij heeft meubilair, ramen en deuren gesloopt en heeft met afgebroken stoelpoten de groepsleiding bedreigd. Die heeft de politie moeten bellen. En zelfs toen de politie erbij was gekomen bedaarde hij niet. Jan is meegenomen door de politie. Er is aangifte gedaan en hij heeft de nacht op het politiebureau doorgebracht. Vannacht heeft de groepsleiding al aan mijn collega laten weten dat dit gedrag echt veel te ver over hun grenzen is gegaan. De jongen was eerder al verbaal erg dreigend geweest, maar nu het ook fysiek zo dreigend was, zijn ze er klaar mee. Ze zijn bang voor hem. En zijn groepsleden ook. Hij kan niet terugkomen. Of ik dus kan zorgen dat er vandaag een andere plek voor hem komt...

Planning op zijn kop

Ik weet meteen dat mijn planning voor vandaag op zijn kop moet. Ik moet gaan bellen met de groep. Hoe definitief is dit? Verwachten ze echt van mij dat ik dit in één dag geregeld krijg? Zijn er mogelijkheden om met een veiligheidsplan toch een herstart te maken? Ik moet contact met politie hebben, want hoe is het nu met Jan? Heeft hij berouw, of is hij nog steeds opstandig en onhandelbaar? Ik moet gaan overleggen met mijn team. Waar kan ik deze jongen op zo'n korte termijn plaatsen? Hoe vind ik een groep waar hij, met deze gedragsproblemen, vandaag nog terecht kan? Of moet ik overgaan tot een plaatsing in een instelling voor gesloten jeugdzorg? Dat is echt een heel grote stap. En daarvoor zal ik een verzoek moeten doen bij de kinderrechter. En daarvoor moet er dan vandaag nog een GZ-psycholoog in gesprek gaan met Jan en instemmen met het verzoek. Ook moet er een evaluatie worden geschreven en moet er een aanmelding komen voor de commissie die de plekken binnen de gesloten jeugdzorg verdeelt. En er moet een bepaling geschreven worden voor de gemeente die de zorg moet gaan financieren. En oh ja, ik moet Jan en zijn ouders hierover gaan inlichten... En, als hij ergens anders naar toe zal moeten, dan moet ik hem daar waarschijnlijk ook nog naar toe brengen.

Adem in, adem uit

Ik haal diep adem, haal vooral even géén koffie, want dan ga ik echt stressen. Met een kop thee in mijn hand ga ik een hele lange sprint in. Ik begin, zonder te weten hoe het vandaag verder zal gaan. Aan het eind van de dag loop ik bellend met de vader van Jan het kantoor uit.

Jan is vanmiddag naar huis toe gegaan. Om twaalf uur gaf de politie aan dat hij niet meer op het politiebureau hoefde te blijven. Er was op dat moment geen nieuwe plek en terug naar zijn oude plek was, zelfs na beraad op managementsniveau, niet mogelijk. En alhoewel ik het verre van ideaal vind, is naar huis de enige oplossing voor het moment. Ook de ouders zelf, die al veel problemen met Jan hebben gehad, stonden niet echt te juichen. Ze voorzien dat het thuis ook snel weer mis zal gaan.

Vanmiddag is Jan gezien door een GZ-psycholoog. Jan weet dat zij instemt met een gesloten plaatsing. Jan denkt dat hij ergens komende week geplaatst zal worden. Mogelijk denkt hij na over weglopen. Hij weet niet dat ik ondertussen alles al in een spoedverzoek heb voorgelegd aan de kinderrechter. Deze is er zojuist (om 18.00 uur) mee akkoord gegaan. Ik spreek met vader af dat ik morgenochtend vroeg samen met een wijkagent langs kom. Hij zal dan mee moeten en zal naar een gesloten plek worden gebracht. Helaas is deze plek honderd km van het huisadres van ouders. Vader is verdrietig, maar steunt dit plan. Hij denkt ook dat Jan misschien vannacht nog wegloopt als hij weet dat hij morgen al geplaatst gaat worden.

Heftige dag

Ik ben kapot. Niet alleen van alles wat er vandaag geregeld, geschreven en besproken moest worden. Maar vooral dat we deze stap hebben moeten maken. Jan is een goede jongen die vreselijk veel heeft meegemaakt in zijn leven. Angst overspoelt hem soms en zijn agressie is van daaruit wel verklaarbaar, maar niet acceptabel. Ik weet dat hij nu vanuit de gesloten jeugdzorg in kleine stapjes en met veel begeleiding aan herstel kan gaan werken. Als hij zich ervoor open gaat stellen en vertrouwen gaat krijgen in zijn begeleiding. Maar morgen gaat voor hem een heftige dag zijn. Hij wordt 'opgesloten', door mij...

Anna, jeugdbeschermer

Omwille van de privacy zijn er andere namen gebruikt in dit verhaal.

Waar kan je heen; 18+, forse gedrags- en psychiatrische problemen en dakloos...

Een voicemailbericht op maandag van de groepsleiding dat het de twee laatste weken wel goed is gegaan met een jongere die ik begeleid. Vandaag ging het ietsje minder. Ik was erg tevreden, aangezien hij nogal een turbulent verblijf kent daar...

Hij moet vertrekken

Onaangenaam verrast was ik met het telefoontje wat ik de volgende dag kreeg van zijn behandelaar... deze jongen werd er per direct uitgezet. Hij zou zich onttrekken aan de behandeling, hij was namelijk twee dagen medicatie vergeten toen hij ging logeren bij zijn oom in het hoge noorden. Zijn behandelaar heeft tevergeefs geprobeerd uit te leggen aan de groepsleiding dat hij juist goed meewerkt aan het intensieve behandeltraject van meerdere keren per week en dat zijn medicatie pas net een paar weken opgestart is. Helaas, hij moest vertrekken en kreeg een locatieverbod mee.

En nu... ?

Deze jongen is achttien jaar en was vanwege zijn problematiek al moeilijk te plaatsen voor zijn achttiende. Eén nachtje dan bij zijn moeder, wat eigenlijk al geen goed idee is, maar een andere optie is er gewoon nog niet. Helaas... gaat het inderdaad snel mis. Onze crisisdienst wordt ingeschakeld door moeder om hem te komen halen.

Het daklozenloket, poging één

Vergezeld met twee begeleiders gaat hij naar het daklozenloket. Hier wordt hij binnen twee minuten weggestuurd door een beveiligder, vanwege een capuchon in z'n nek en 'n weerwoord.

Het is donderdag eind van de middag. Ik ben volop in overleg met z'n behandelaars, want wat is wijsheid in deze? Het lange Pinksterweekend op een plek verblijven zonder dat hij contact heeft met iemand van ons, en waar niemand hem (en dus ook z'n gebruiksaanwijzing niet) kent?

Nee! Een overbrugging tot na het weekend bij zijn oom in het noorden lijkt de beste optie. Volgende week kijken we verder.

Het daklozenloket, poging twee

Mijn collega en ik halen we hem woensdagochtend op om naar het daklozenloket te gaan. 'Nee jongen, echt niet later want we moeten er vroeg zijn, al was het niet echt vroeg meer...' Nummertje trekken, aantikken waar we voor komen: opvang. Bonnetje R14, op dat moment was R7 aan de beurt. Oei... dat gaat echt wel even duren, want we zijn echt niet de enigen.

Na dik een uur riep een beveiligder dat vanwege stankoverlast de mensen met een R-bonnetje moesten vertrekken naar een andere ruimte. Het voelde gek, maar we gingen als makke lammetjes. Komen we in een grote hal waar de chaos ons omarmde, heel veel mensen en beveiligers, geen idee hoe het nu dan verder moest. De jongen trok het met de seconde slechter, werd zenuwachtig en onrustig. Na een half uur waren we eindelijk aan de beurt. 'Excuses voor de chaos meneer, het is druk en er was stankoverlast. Oh, u komt voor een zorgpas. Graag dit formulier invullen. Er liggen nog wel zes aanvragen voor een zorgpas, daarna bent u aan de beurt.' Voor de duidelijkheid, een gesprek van een aanvraag zorgpas duurt ongeveer twintig minuten. Reken maar uit.

‘En ineens was hij niet meer telefonisch bereikbaar. Dat voelde niet prettig, zou er iets gebeurd zijn?’

Dus, na dik anderhalf uur zijn we onverrichte zaken weer vertrokken, want nog een paar uur wachten ging deze jongen niet volhouden. Onderweg naar de auto telefonisch een afspraak gemaakt voor een aanvraag van een zorgpas, wat niet eerder kon dan over een week. Op naar daklozenloket poging drie.

En nu... ?

Hij moet zelf naar de nachtopvang om 17.00 uur en zich na twee nachten melden om 09.00 uur bij het loket, weer een R-bonnetje trekken en geduldig wachten. We hebben hem bij zijn moeder afgezet, het was nog voor 12.00 uur. Moeder heeft hem er vervolgens gelijk weer uitgezet. Hij heeft overdag door de regen gelopen en in de avond is hij naar oma gegaan, niet naar de opvang. En ineens was hij niet meer telefonisch bereikbaar. Dat voelde niet prettig, zou er iets gebeurd zijn? Vrijdag werd er al vroeg non-stop gebeld door z'n moeder en oma. Hij moest weg, hij doet agressief en ik moest hem echt komen ophalen. Ik hoorde hem op de achtergrond tegen z'n oma (heel rustig) zeggen dat het niet klopt wat ze zegt en hij helemaal niet agressief is. Ik kreeg hem desgevraagd aan de lijn. Als eerste feliciteerde ik hem met z'n verjaardag, hij was de dag ervoor negentien jaar geworden. Zegt hij: 'Caroline, jij bent de enige die me dat met liefde zegt, m'n eigen familie niet eens... M'n moeder en oma liegen over me, verzinnen verhalen en ze sturen me weer weg. Daarom ben ik zo en gaat het mis. Ik wil niet meer. Caroline, ik wil echt niet meer, ik ben hier moe van.' Bam, dat komt toch echt bij me binnen.

Gelukkig kwam hij daarna gelijk naar kantoor, in verwarde en wazige toestand. Niet goed. Ik belde zijn behandelaar en vroeg of er een afspraak gemaakt kon worden met de psychiater om hem te beoordelen. Ik maak me zorgen. Ja, het kan over vijfenveertig minuten. ik heb meteen de dienstauto gereserveerd en hem naar de afspraak gebracht. Hij belde z'n moeder met mijn telefoon, maar ze wilde hem niet spreken. Mij wilde ze wel te woord staan. Hij is beoordeeld door de psychiater en vrijwillig opgenomen op een psychiatrische afdeling, voor vijf nachten.

En dan... ?

Dan moet hij naar een andere plek...

Caroline Quarles van Ufford, jeugdbeschermer

Ook jongeren uit de jeugdzorg moeten hun vleugels uitslaan, maar niet zonder vangnet

Als een jongere achttien jaar wordt en hij is zelf van mening dat hij geen hulp nodig heeft, moet ik hem als jeugdbeschermer laten gaan. Hij is dan namelijk voor de wet volwassen dus zelf verantwoordelijk. Veel jongeren die al langer onder toezicht staan, zijn blij als ze achttien worden. 'Eindelijk vrij en geen jeugdzorg meer!'

Je probeert hen hier zo goed mogelijk op voor te bereiden, maar de stap is echt heel groot omdat deze jongeren over het algemeen minder volwassenen om zich heen hebben die hen kunnen helpen. Zij moeten echt alles zelf doen: van het zorgen dat ze op tijd opstaan en naar school gaan tot het zorgen voor huisvesting en alle administratieve rompslomp.

Wat komt er zoal op een jongere van boven de achttien af?

- Inkomen uit werk, uitkering en/of studiefinanciering regelen.
- Ziektekostenverzekering en andere verplichte verzekeringen regelen.
- DigiD aanvragen.
- Zorgtoeslag regelen.
- Huisvesting realiseren, betalen, onderhoud plegen zo nodig en alle vaste lasten betalen.
- Huishouden runnen; boodschappen, schoonmaken, wassen en afwas.
- Structuur aanbrengen in eigen leven; wekker zetten, op afspraken komen, iedere dag naar werk of school gaan.
- Sociale contacten aangaan, bijhouden en in balans houden met alle andere verantwoordelijkheden.
- Inkomsten en uitgaven in balans houden.

Is er een netwerk?

Allemaal dingen waar een gemiddelde achttienjarige zich niet mee bezighoudt. Die hebben wel wat anders aan hun hoofd. Daarbij zijn jongeren van achttien jaar vaak nog erg impulsief en overzien ze niet altijd de gevolgen van wat ze doen. Dat is normaal, dat hoort bij de leeftijd, maar deze jongeren zijn extra kwetsbaar. De gemiddelde achttienjarige die uitstroomt bij de Jeugdbescherming heeft het idee dat hij het allemaal kan en dat hij of zij geen hulp meer nodig heeft. Het is fijn als er nog een netwerk om het kind heen is van ouders of familie. Soms kan het pleeggezin dit netwerk nog zijn. Maar wat is er voor de jongeren die hier niet op terug kunnen vallen?

Zonder vangnet?

Bij wie kunnen zij terecht als ze het toch niet redden? Bijvoorbeeld als het misgaat, omdat ze aankopen hebben gedaan die zij eigenlijk niet kunnen betalen? Of wanneer ze op een andere manier in de problemen komen? Het is belangrijk dat zij weten op wie ze dan terug kunnen vallen, dat er iemand is die een oogje in het zeil houdt. Feit is dat de Jeugdbescherming wegvalt, omdat er geen wettelijke grond meer is (met als uitzondering een jeugdreclasseringsmaatregel, die wel soms doorloopt na achttien). Is dit nu de vraag aan het lokale wijkteam? Of moet ik ergens anders zijn? In de huidige situatie is deze overgang niet goed geregeld. Dat moet anders.

Natuurlijk moeten deze jongeren hun vleugels uit kunnen slaan en laten zien dat ze het kunnen maar niet zonder vangnet, want dat is onverantwoord!

Susan, jeugdbeschermer

Dit boekje is een uitgave van Jeugdbescherming west en bestaat uit blogs die zijn geschreven door medewerkers van Jeugdbescherming west. We zijn er trots op dat onze medewerkers hun verhalen over het dagelijkse werk willen delen en op deze manier een kijkje in de keuken van de jeugdbescherming geven.

De blogs zijn in de periode oktober 2016 tot en met februari 2018 gepubliceerd op onze website www.jbwestblogt.com. We hebben een selectie gemaakt zodat verschillende onderdelen van ons werk bij de jeugdbescherming aan bod komen.

Jeugdbescherming west

Neherkade 3054
2521 VX Den Haag

Vormgeving:

Eindeloos Den Haag

Fotografie:

Marc Blommaert (pag. 9, 13, 18, 22-23, 28 en 37)

Pixabay (pag. 4)

Shutterstock (omslag + pag. 33, 34-35, 43 en 44)

De personen op de foto's in dit boekje zijn modellen en vertegenwoordigen dus niet de personen uit de blogs.

www.jeugbeschermingwest.nl

